

Kalastuslaki ja kalataloushallinto uudistuvat

Keski-Suomen kalastusaluepäivä

12.12.2014

Matti Sipponen

Tavoitteena selkeä ja tietoon perustuva kalastuksen järjestäminen, jolla edistetään

- kalavarojen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävää hyödyntämistä
- elinkeinojen ja virkistyskäytön avulla syntyviä hyvinvointivaikutuksia ja kestävää kasvua
- kalakantojen elinvoimaisuuden ja luonnon monimuotoisuuden säilymistä
- eri toimijoiden roolin selkeyttämistä ja keskinäisen yhteistyön lisäämistä sekä alueellisten ja paikallisten toimijoiden osallistumista (vesialueen omistajat, kalastaja- ja ympäristöjärjestöt) ja hallinnon toimivuutta

KaL 1 §

Nykyinen

- Kalastusta harjoitettaessa on pyrittävä vesialueiden mahdollisimman suureen pysyvään tuottavuuteen. Erityisesti on pidettävä huolta siitä, että kalakantaa käytetään hyväksi järkiperäisesti ja ottaen huomioon kalataloudelliset näkökohdat, sekä huolehdittava kalakannan hoidosta ja lisäämisestä. Tällöin on vältettävä toimenpiteitä, jotka voivat vaikuttaa vahingollisesti tai haitallisesti luontoon tai sen tasapainoon.

Ehdotus

- Lain tarkoituksena on parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen järjestää kalavarojen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä käyttö ja hoito siten, että turvataan kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuus ja suojele.

Keskeiset muutokset kalastuksen säätelyjärjestelmään

- Peruskiellot (kielletyt kalastustavat, pyyntimenetelmät ja kalastusvälineet) pyrittiin saamaan yhteen pykälään (46 §). (Esim. ajoverkon käyttökielto).
- Asetuksenantovaltuudet täsmentyvät
  - mahdollisuus alueellisen, ajallisen ja tietyn pyydyksen käytön rajoittamisen lisäksi saaliin määrän ja laadun säätelemiseen sekä rasvaeväleikkauksen avulla tapahtuvaan säätelyyn. Mahdollisuus asettaa alamitan lisäksi ylämitta.
- Alueellinen kalastuksen säätely muuttuu
  - Kalatalousalue laatisi jatkossakin käyttö- ja hoitosuunnitelman ja esityksen tarvittavista säätelytoimista esim. verkon silmäkokorajoituksista. Varsinaisen päätöksen asiasta tekisi ELY-keskus nykyisen kalastusalueen sijaan.
- Paikallinen kalastuksen säätely säilyy vesialueen omistajilla. Kalastuksen järjestämisestä vastaa kalastusoikeuden haltija. Kalastus on järjestettävä käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisesti. Omistajalla on oikeus asettaa myymiinsä lupiin ehtoja kalastuksen säätelemiseksi.

Kaupallinen kalastus

- ammattikalastaja → kaupallinen kalastaja
- Lain avulla helpotettaisiin kaupallisten kalastajien kalastuslupien saamista (ELY:n lupa)
- Kaupalliseen kalastukseen soveltuvat alueet määriteltäisiin käyttö- ja hoitosuunnitelmissa
- Kaupalliset kalastajat jaettaisiin kahteen ryhmään ALV-rajan (8500 €) perusteella
- Kaupallisten kalastajien ryhmään 1 kuuluville kalastajille voitaisiin antaa erilaisia rajoituksia kuin muille kalastajille
- Vain kaupallisille kalastajille sallitut pyydykset määriteltäisiin laissa (trooli ja verkot yli 240 m)
- Saaliin raportointivelvollisuus myös sisävesialueen kaupallisille kalastajille
- Saaliin myyntioikeus myös sisävesillä vain kaupallisilla kalastajilla. (Poikkeus: vapaa-ajankalastajien satunnainen, vähäisen kalaerän myyminen suoraan lopulliselle kuluttajalle on mahdollista ilman rekisteröitymistä)

Vapaa-ajankalastus

- Maksuttomat yleiskalastusoikeudet (onginta ja pilkintä) säilyisivät
- Silakkalitkalla kalastus maksuttomaksi yleiskalastusoikeudeksi
- Kalastuksenhoitomaksu ja viehekalastusmaksu yhdistettäisiin yhdeksi maksuksi (kalastonhoitomaksu)
  - oikeuttaisi kalastamiseen yhdellä vieheellä ja painovieheellä ja vavalla koko maassa (paitsi kieltoalueilla)
  - hinta olisi 39 €/vuosi, 12 €/viikko ja 5 €/vrk.
- Maksuvelvollisuus koskisi kaikkia 18-64 -vuotiaita kalastajia
- Kalatalousalueen tehtäväksi kalastuksen yhtenäislupa-alueiden muodostamisen edistäminen vapaa-ajan kalastuksen tarpeisiin. Lisäksi käyttö- ja hoitosuunnitelmassa on esitettävä ehdotus vapaa-ajan kalastuksen yhtenäislupajärjestelmän kehittämiseksi
- Kalastajille tietojärjestelmä, jonne kalastuksen rajoitustiedot koottaisiin

Omaisuuksuoja

- Perustuslakivaliokunta on arvioinut kalastusoikeuden omaisuusuojaa ja siihen kohdistuvia rajoituksia useaan otteeseen
- Kalastusoikeus on varallisuusarvoinen etu, joka nauttii omaisuusuojaa
- Kalastusoikeuteen sisältyy oikeus kalakannan taloudelliseen hyväksikäyttöön ja oikeus järjestää vesialueen käyttö ja hoito
- ”Sangen erikoislaatuinen omaisuudenlaji”
- Oikeuden sisältöä ei ole mahdollista esittää yksiselitteisesti
- Ennen saaliiksi joutumistaan kalat ovat isännättömiä esineitä
- Vesialueen omistajalle kuuluva kalastusoikeus on jo lähtökohtaisesti rajoitettua ja voimassa vain sellaisena, millaiseksi se Kall järjestelmän kautta muotoutuu

Hallinnolliset muutokset

- Kalastusalueista kalatalousalueita
  - Alueet suuremmiksi ja niiden määrä vähenisi
  - Alueiden rajojen määrittämiseen vaikuttaisi kalojen elinkierto ja kalastus
  - Alueen muodostaisivat vesialueen omistajien edustajat. Mukana myös kalastusjärjestöt ja läsnäolo-oikeudella ympäristöjärjestöt.
  - Siirtymäsäännökset mahdollistavat hallitun aluetoiminnan muutoksen
- Yleisvesien kalastusasioiden hallinnointi siirtyisi kalastusalueilta (sisävedet) ja ELY-keskuksilta (merialue) Metsähallitukselle
- Kalastonhoitomaksun kerääminen siirtyisi MMM:ltä Metsähallitukselle
- ELY-keskusten yhteyteen perustettaisiin kalatalouden yhteistyöryhmä, jossa sidosryhmät (myös tutkimus) mukana
- Tietojärjestelmäsäännökset
- Erityisperusteiset kalastusoikeudet otettaisiin huomioon laissa

- Kalastusasetus valmisteilla

Kalakantojen hoito (MMM)

- Kalakantojen luonnonvaraisen elinkierron vahvistaminen
- Kalastuksen säätelystä keskeisin kalakantojen hoitokeino
- Tietoon perustuva suunnittelu- ja säätelyjärjestelmä
- Monipuoliset mahdollisuudet säädellä kalastusta
  - Perussäännöt laissa
  - Uudet säätelymahdollisuudet (pyyntimitat, rasvaeväleikkaus)
  - Vaelluskalojen säätelyn erityistarpeet
  - Säätely normein ja hallintopäätöksin
- Heikentyneiden ja uhanalaisten kalakantojen suojelua tehostetaan
- Kalojen istutustoiminnan periaatteet selkeytetään

Kalastusasetus valmisteilla

- Kalastusasetukseen säännökset:
  - kalojen rauhoittamisesta
  - pyyntimitoista
  - ELY:jen poikkeusmahdollisuudet pyyntimitoista
  - saalismääristä
  - vaelluskaloja koskevista kalastusrajoituksista,
  - pyydysten merkinnästä
  - istutettavien kalojen merkintävelvollisuudesta
  - kalastuksen valvojan koulutuksesta ja kokeesta

Kolme kalatalousELYä

- Toiminta alkaa 1.1.2015
- Sisä-Suomen kalatalousELYn hallinnollinen keskuspaikka Kuopio

Siirtymäsäädökset

- Nykyiset kalastusalueet hoitavat kalatalousalueille kuuluvia tehtäviä vuoden 2018 loppuun
- Ehdotus kalatalousalueiden rajoista v. 2016 loppuun mennessä
- Uudet kalatalousalueiden rajat v. 2019 alusta
- Ehdotus khs:ksi v. 2020 loppuun mennessä
- Säännöt ELYn vahvistettavaksi v. 2019 loppuun mennessä
- Kalastusalueen oikeudet, sopimukset, sitoumukset ja velvoitteet siirtyvät uudelle kalatalousalueelle
- Omistajakorvauksissa vanhenemissäntö
- Kalastusalueen antamat kalastusrajoitukset (enintään viisi vuotta)
- Viehekalastus- ja kalastuksenhoitomaksut
- Luvat voimassa lupaehtojen mukaisesti
- Onginta-, pilkintä- ja viehekalastuskiellot jäävät voimaan

Kalataloushallinnon strategia

Toiminta-ajatus

Kalataloushallinto turvaa kalakantojen elinvoimaisuuden, edistää yhteistyössä alan toimijoiden kanssa kalavarojen kestävästä käytöstä sekä luo edellytyksiä niihin perustuville elinkeinoille ja vapaa-ajankalastukselle.

Visio

Kalataloushallinto on kalavarojen kestävästä käytöstä ja hoidosta rohkeasti suunnannäyttävä ja päämäärätietoinen toimija

Strategiset päämäärät

1. Turvaamme tietoon perustuvalla toiminnalla kalakantojen elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden sekä käytön kestävyys
2. Varmistamme kalavarojen käytön hyväksyttävyyden sovittamalla yhteen erilaisia näkemyksiä
3. Luomme hyvät edellytykset alan liiketoiminnan kilpailukyvyille ja kalastusharrastukselle
4. Toimimme johdonmukaisesti, avoimesti ja vuorovaikutteisesti ja viestimme aktiivisesti ja selkeästi
5. Kehitämme uusia, asiakaslähtöisiä toimintatapoja julkisen, yksityisen sektorin ja kansalaisten välillä